

TELEGRAFUL ROMÂNULUI

Nr. 19. ANUL XIV.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditu'a foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditu'a. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 6/18 Martiu 1866.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litera mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

12

Contemplări.

II.

Mi se spune ca poporul dela ti'ra, se intielege, ca deca e ceva de reu apoi sub poporu e de a se intielege celu romanu, — at'at'a e de ignorantu si de lenesiu, in catu nici cu escutiunea in spate nu e in stare de a plati d'arile seu contributiunile. Frumosu argumentu, in sa ce sa-i faci, caci-lu aud' dela omeni ce se tina de cei mai luminati si cari au fostu chiamati sa ne lumineze si pre noi. O dicemu ac'est'a nu din esperintia faptica, ci dupa laudele, care se trambita in diuaristica, cu scopu de a schimosi opiniunea publica despre romani. Fara de a vrea mi-vine in minte, la cele de mai susu, ca din Stiri'a de esemplu inca sa scriea despre lipsa mare de bani, despre restantii cu d'arile si-mi cugetamu, ca ore ignorantia si lenea romanieloru din Ardelu pana asiá departe se influenti'za?

Lenea spriginescu ignorantia si ignorantia lenea. Acestea suntu tare inrudite un'a cu alt'a, in sa originea si-o tragu din jugu, din apesare.

Acei frati, cari ne facu asemenea imputari aru face mai bine sa cugete la trecutu si la urmarile lui, si apoi sa ne dea celu putinu buna pace, sa nu ostenesca at'at'a cu inregistrarea pecateloru adeverate si neadeverate si cu trambitiarea lor, ci deca suntu, sa le deplanga si indrepte cu noi, caci pana in cele din urma, ori si cum si-au si ei particio'a, deca nu partea lor la acelea; ca sa t'acemu de neajunsele si de pecatele loru proprii. Iara deca se interes'za in adeveru de binele nostru, la ce se punu unii intr'unu chipu altii in altulu curmedisia in cale-ne? De ce ne denega dreptulu de a fi reprezentati cum se cade in comune, in diete s. c. l. De ce in locu sa ajute, cum s'aru cere dela cei intelectualminte cu mai multa putere decatu noi, ni se present'za totu numai cu pretensiuni ce mir'osa a privilegii din trecutu, ce ni-aru face ca noi cesti pretinsi simpli si fara cultura in naivitatea nostra sa credemu, ca aru ave nis-cari temeri de noi. Si eaca mai candu „Kolosvári Közlöny“ nu se putu suferi pana nu-si esprima temerea, ca noi o sa plec'amu in locu de Pest'a, la Bucuresci, iara Herm. Ztg. infiorandu-se de ac'esta idea, intr'eba cu mare ingrigire, ca ore asiá sa fia? ore nu vomu deminti noi ac'est'a? La amandoue acestea li amu respunde prea modestu: „Filipe! de at'atea sute de ani esti cu noi si tu acum intrebi ca ore sa plec'amu noi la Bucuresci?“ A purta cu cea mai mare rivna si de multe ori si resemnatiune greutatile tierci, a veghia, a sangerá pre campii bataliei pentru dens'a, se vede ca nu suntu destule arguminte de credintia, si asiá ni punemu de nou intrebarea, ca ore ce s'aru mai pute cere dela noi? care aru mai fi si altu modu de a convinge pre confratii nostri, catu suntemu noi de cu alipire catra patri'a nostra si catra Dominoriulu ei?

E tristu dar adeveratu candu trei seu patru frati cauta asiá cu neincredere unii catra altii, candu aud' pre unulu afurisindu opincile romanului, pre altulu preferindu pintenii magiarului si alu treilea despretiundu ciobotele altui'a seu pote si pre ale sele proprii. Caci in atari impregiurari ne cert'amu de lucruri mici, schimbandu-le cu interese mari. O domniloru! de ne vomu ocupa inca multu tempu de incaltiamintele nostre, in intielesulu de pan' acumu, mi e tare tema, ca in fine ne vomu pomeni intr'o di toti desculiti, fara de a pute inculpa pe cine-va ca ni le-a trasu pre acelea din picio're.

Noi, — intielegu pre cei luminati si neluminati din ti'ra, — credu ca, aru fi bine sa nu caut'amu la ce purt'amu pe picio'rele nostre, ci la ce trebue sa por'te fia care in anim'a si mintea sea, pentru tier'a sea, sa cant'amu, ca sa ne ajut'amu imprumutatu unii pre altii, privindu-ne de membrii aceluiasi corpu si de fiii aceleasi tieri, sa nu caut'amu dupa coalitiani, prin care sa ne incurmediesimu interesele unii altara, ci sa fia o aliantia intre toti, pentruca cautandu cu deamenuntulu prin poporu dieu! trebue inca multu, si la unii si la altii pana candu vomu putea dice, ca avemu civilizatiune de prisosu, ca sa o potemu comunicá mai departe.

Atunci numai are nime lipsa de resistintia si de passivitate, pentruca sa le dobandimu — rezultatele loru naturale. Atunci unii vomu fi feriti de celu d'ant'au pecatu de mor'te (trufia), altii nu

vomu mai ave ocaziune a fi inculpati de alu sieptelea (lenea) si cu totii vomu uri pe celu mai reu dintre tote — invidi'a.

Eveneminte politice.

Sabiu in 5 Martiu.

„Wiener Zeitung“ in partea sea oficiala aduce urmato'rele: „Majestatea Sea c. r. Apost. prin pr. in. h'arthia de cabinetu, 31 Ianuariu a. c. s'a induratu preagratosu a investi pre camerariulu pr. in. Aceleiasi, comitele supremu alu comitatului Clusului, Ludovicu bar. de Josika, cu demultatea unui consiliariu intimu, fara taxa.“

Adres'a seu mai bine proiectulu de adresa la rescriptulu din 2 Martiu s'a cetitu in 2/14 Marti in cas'a deputatiloru. Aceea promite a se ocupa de acea parte a rescriptului, care se referesce la afacerile comune si la revisiunea legiloru din 1848, deodata cu lucrarea la proiectulu de afacerile comune. Dupa ac'est'a urmeza motivarea rugarei: ca faptice sa se aplice continuitatea de dreptu.

Dupa ce se provoca la esemplele lui Leopold I, Leopold II si a Imperatului Franciscu, carii au restatoritu totodeun'a neconditionatu constitutiunea Ungariei, trece proiectulu de adresa la passulu in care dice Imperatulu, ca diet'a sa afle chizasi'a cea mai sigura pentru constitutiunea tierci in simtiemintele sele religiose si respunde, ca deca aru fi problema dietei sa lucre numai pentru sustinerea constitutionalismului unei generatiuni, at'unci aru li multiamiti cu ac'esta declaratiune individuala a Majest'atiei Sele. La passulu atingatoriu de juramentulu dela incoronare reflect'za proiectulu de adresa, ca si regentulu ne incoronatu, in puterea legei de successiune, trebue sa observeze legile si constitutiunea, pentru ca altmintrea aru trebui la venirea pe tronulu a fia-carui regentu sa se pacteze de nou. Dupa aceea se silesce proiectulu de adresa sa documenteze, ca regimulu respunditoriu e o consecintia a legiloru din 1848 si ca forma regimului parlamentariu nu contradice intru nimic'a sistemii municipali. In fine se roga proiectulu de adresa, ca Imperatulu sa elibereze tier'a de ingrigirea ce o are pentru garantarea vietii constitutionale, carea redá tierci credintia, ca tote cele ce se facu si se decidu prin voi'a regelui si a natiunei voru rem'anea si pentru viitoriu sustat'ore in fapta.

In siedinti'a din 15/3 Martiu s'au insinuatu doue propuneri pentru compunerea unei comisiuni, carea sa lucre unu proiectu de lege in cestiunea nationalitatiloru.

Din Pest'a afl'amu mai departe, ca dupa diuariulu serbescu „Zastava“ aru fi decisu clubulu serbescu dela diet'a ungar'esca a starui cu totu deadinsulu, ca in comitetulu dietalu insarcinatu cu proiectulu despre cestiunea nationalitatiloru, sa fia reprezentate tote nationalitatile Ungariei. Despre clubulu slavieu sub conducerea consiliariului de curte Dobriansky se dice, ca se va folosi de tote mijlocele legale pentru realizarea egalei indrept'ari a tuturor nationalitatiloru Ungariei.

In Vienn'a suntu si acum multi de credintia ca unu conflictu intre Austri'a si Prussi'a e posibilu. Ac'est'a o aru intari si amanarea espeditiunei japanese si convocarea mai multoru autoritati militare la unu consiliu. Oficierii de marina, cati se aflau in Vienn'a dupa spus'a diareloru suntu chiamati toti la posturile loru.

Din Croati'a, dupa multe pro si contra, ne spune N. Fr. Bl., ca din chaosulu celu mare de pareri s'a cristalisatu o partida mare liberala nationala, carea in tempulu mai dinc'oce s'a intaritu nu numai prin membrii asiá numitei partide „de sine statat'ore“, ci chiaru si prin doi fosti membri ai partidei unionistice. Partid'a ac'est'a mare si-a in scrisu pre flamur'a sea: „paritate cu Ungari'a nici decum dualismu.“ Instructiunile deputatiunei tramise la Pest'a (a se asemena nr. nostru tr. Ev. pol.) suntu de natura de a pune la indojelare sultatulu doritu din negotiatiunile intre Ungari'a si Croati'a. Unu telegramu alu aceleiasi foi dice, ca regimulu aru fi decisu amanarea dietei croate si ca numai in Maiu s'aru aduna eara si adauge, ca negotiatiunile intre Croati'a si Ungari'a nu voru fi in Pest'a, ci in unu locu neutralu, pote ca in Vienn'a, Prag, Gratz, si ca negotiatiunile au sa incepa dupa pasci.

Din Berlin u d'uaristica oficiosa inculpa pe ministrul austriac de esterne, ca s'aru afla sub influinta reuvoitorilor Prusiei, si deplange retragerea lui Rechberg, ca a reprezentantului aliantiei si apoi incheia cu amenintarea: „ca nu vom sta locul la comand'a din Vienn'a, nici in cestiunea germana, nici specialu in cestiunea holsteiniana, asiá dara vom merge singuri.“

Espektoratiunea acést'a se interpreteza intr'acolo, ca Bismark aru avé in cugetu de a pune pe regele la cale spre a conchiamá unu parlamentu germanu.

In legatura cu aceste cetimu despre miscari insemnate de trupe in Prussia apuséna, despre alu 8lea corp de armata se dice, ca aru fi avendu mandate, ca sa plece din garnisóna numai decátu si adeca la câmpu.

Siedinti'a cea d'antáiu la Paris in cestiunea romána s'a tinutu, la carea au luat parte afara de Budberg toti reprezentantii puterilor si adeca, pentru Austria princ. Meternich, pentru Prussia cont. de Goltz, Angli'a Lord Cowley, pentru Itali'a Nigra, pentru Turci'a Safvet pasia. Russia au fostu in absentia ambasadelui reprezentata de cátra Cicerinu, unu consiliariu alu ambasadei. Drouyn de Lhuys carele representa pe Francia este totu odata si presedintele conferintiei. Loculu de secretariu lu prevede Tangere ministru plenipotentiatu si subdirectoru politicu in ministeriulu francesu de esterne. Dupa convoirea tuturor, siedintiele voru fi secrete.

Ministrulu Drouyn sa fia fostu nemultiamitu cu rechiamarea agentelii románu Alessandri, dela curtea din Paris.

Din Itali'a se deminte scirea despre mobilarea de trupe, reducendu-se la conchiamarea rezervelor pentru exercitiile obicinuite.

In Spania starea de asedia inca nu s'a radicat. Ministrulu Odonelu sa fia promis de nou ca in scurtu tempu va fi in stare a o delaturá.

Din Romania'a ne spunu scirile telegrafice a diuarielor vieneze, ca camera a votatu legea pentru gard'a nationala. De alta parte din Moldov'a sosescu sciri ingrigitore. Asiá cetimu ca la Stefanu Catargiu s'a aflatu o intrunire carea se ocupa de unu memorandum, in carele avé sa se depuna: ca deca Romani'a nu va capeta de domnitoriu unu principe streinu, Moldov'a va alege unu principe din sinulu seu, separandu-se iarasi de cátra ceealalta Romania. Cost. Iepurenu, in sa dice mai departe, au ajunsu destulu de tempuriu, ca sa póta risipi clubulu si sa nimicésca proiectulu facutu. Alte sciri diuaristice povestescu de unu delegatu alu guvernului provisoriu la Iasi, carele aru fi avendu instructiuni categorice spre sustinerea liniscei si a ordinii. Ca suntu agitatiuni de afara din tíera, nu se mai indoiesce nimenea. In urm'a unei ordinatiuni, suntu oprite tote cluburile si adunárele de poporu.

Revista diuaristica.

Punemu sub ochii publicului nostru inca urmatorea opiniune asupra rescriptului din 2 Martiu dupa „Reforma“, fóia septemnarua ce ese in Vienn'a.

Acéa dice: Ca inca nu au disparutu sperantiele magiarilor si deca aru fi acést'a nici unu politicu nu are sa se bucure de acést'a. Fiindu ca sperantiele popóreloru stau in legatura cu ale magiarilor este sinecesaru (de lipsa) ca si ale acestoru din urma sa fia tiermurite. Nici unu poporu, carele voiesce libertatea si esistinti'a Austriei nu póte tinde dupa isolare. Tote popórele trebuie sa jertfésca câte ce-va din autonomi'a lor individuala pentru ajungerea si sustinerea esistintiei si libertátiei imperiului.

Ori ce reuniune spre unu scopu comunu, invólva necesitatea, ca individulu singuraticu sa resemneze ce-va din scopulu seu individualu. Ungurii nu suntu legati numai prin sanctiunea pragmatica de celelalte popóre, dara si prin legea mai inalta a necesitátiei politice si sociale. Ei nu trebuie sa se isoleze ci sa aduca si ei jertfe comuniunei, cá si celelalte popóre austriace.

Acésta e cu deosebire ceea ce pretinde Imperatulu in rescriptu cu tota seriositatea, pentrucá acést'a e scopulu principale, care sta in strinsa legatura cu esistinti'a imperiului. S'au facutu acést'a si s'a trecut prestu problem'a referintiei Ungariei cu imperiulu, atunci celelalte tote suntu usiore, cáci remanendu fiinti'a Ungariei neatinsa, acést'a lesne se intielege cu regele seu despre referintiele interne.

Ca s'a primitu rescriptulu in unu modu surprindiatoriu si fara de aplaudári nu strica nimic'a, pentrucá se putea vedea inainte ca unu lucru asiá greu nu póte sa se faca numai intre veseli si aplause permanenti, si nici ca se putea asceptá, cá Imperatulu sa implinésca deadreptulu tote cererile cuprinse in adresa.

Defaima purtarea foiloru centralistice cari cu ce-va mai înainte aru fi vrutu sa dea totu unguiloru si acum dupa rescriptu aplauda iara ele in gur'a mare, „ca prin rescriptu se sustine idea constitutiunei si a imperiului“, ceea ce s'a facutu inca prin manifestulu din Septembrie.

Vine apoi asupra unor puncte singuratices si dice ca unu poporu monarchicu cum e celu ungurescu nu póte pretinde cá regelui seu sa-i fia legate mánile si gur'a si sa se supuna la acéa

ce i se prescrie; mai departe juramentulu nu se póte privi numai de unelt'a juristica, ci de unu actu religiosu si asiá nime nu póte cere unu juramentu numai pentru formalitate.

Rescriptulu da sperantiele cele mai bune de implinirea reálelor dorintie a adresei. Trei puncte suntu, cari s'a denegatu cu totulu in rescriptu, pentru cari unguirii de siguru, deca voru impacarea, nu voru pregáti regimulu perplesitati. Acestea suntu: palatinulu, gard'a nationala si nedisolvarea dietei inainte de statorirea bugetului.

Punctulu celu din urma e celu mai momentosu; decátu regimulu tocm'a pentru ca statorirea bugetului e unu ce de insemnatu pentru densulu, ne silitu de nici o lege se va sili din tote puterile a nu lasá sa vina lucrulu la disolvarea dietei pána atunci pána candu nervus rerum nu-lu are asiguratulu din partea dietei. Constitutiunile nu trebuie sa semene tractatelor de pace, nici sa normeze articuli de resboiu (Kriegs artikel), cum aru fi si cu respectivulu paragrafu din legile de 1848, care se vede a avé inaintea ochiloru numai conflicte resboiose intre parlamentu si regimu. Lucrulu mai deaprópe privitu, arata ca in asemenea casuri paragrafulu putinu va decide, ci mai multu puterea fisica ori morala a parlamentului séu a regimulu. Paragrafulu e dara mai multu teoria si practica de multe ori nu-lu baga in séma. De alta parte monarchulu inca are dreptu de a amaná séu a disolve parlamentulu, dar si acestu dreptu aterna de multe ori dela impregiorári.

„Tinemu tare de speranti'a, ca cerintiele practice voru invinge tote greutátile teoretice. Tota lumea si istori'a lumii va testá Imperatulu Franciscu Iosifu, ca elu fatia cu Ungari'a au facutu totu ce s'a pututu face din partea unui monarchu in impregiorárele de fatia.“

Este la reprezentantii Ungariei, sa-si plinésca si ei detori'a, cá sa póta stá fatia la judecat'a poporului propriu, a lumii civilisate si a istoriei lumii.

Laudabila comissiuue electorala pentru cerculu de alegere Sabiu!

Románii din scaunulu Salistei nu potu lua parte la alegerea deputatiloru pentru diet'a de fatia din Pest'a din urmatorele motive:

1) Locuitorii scaunelor Seliste si Talmaciu stau numai sub administratiunea scaunului Sabiu, suntu in sa eschisi cu totulu dela folosirea drepturiloru politice si municipeli, — nu suntu reprezentati in adunarea scaunala, nu iau parte la alegerea deputatiloru pentru universitatea sasésca, — si nu sciú asiá dara cum si dupa care lege suntu alaturati astadata la scaunulu Sabiului. —

2) Transilvani'a este tíera autonoma cu diet'a ei propria, pána acum nu s'au subordinatu Ungariei nici nu s'au unitu cu acést'a. — Art. de lege II din an. 1848 facutu prin terorismu si machinatiuni in tempulu revolutiunei, in contr'adicere cu legea fundamentala de statu a Transilvaniei, protestatu de tota natiunea romána si desaprobatu de natiunea sasésca stá in contr'adicere cu principiulu egalit'ii indreptátrii politice nationali, cu principiulu dreptei representatiuni a tuturor claselor de poporu in diete, nu are putere morala de víctia, nu este lege perfecta, fiindu ca nu au trecut prin tote fazele legislatiunei si din caus'a acést'a nu au fostu nici odata si nu este astadi lege obligátore pentru Transilvani'a, — si chiaru candu acéla aru fi fostu lege obligátore acum aru fi stersu legile valide ale dietei din anulu 1863/4, aru fi stersu si anulatu prin Maiestatea Sea, care au sanctiunatu aceste legi si care cu tota ocaziunea s'au induratu a dechiará ca nu póte recunósce acestu art. de lege valida, obligátore séu folosítore. —

3) Noi nu amu luat parte la alegerile adunárei din Clusiu 1865, care noi nu o putem cunosce de legala si care tocm'a au esoperatu chieamarea Ardeleniloru la Pest'a. —

4) Nu voimu sa cugete séu presupuna cine-va, ca noi amu fi recunoscutu in facto uniunea Transilvaniei cu Ungari'a. —

5) Suntemu convinsi ca retinerea Romániloru dela alegerea deputatiloru pentru diet'a din Pest'a, si cu deosebire retinerea Romániloru din scaunulu Sabiului, — care la diet'a transilvana din an. 1863/4 erau reprezentati prin trei deputati románi (Seliste, Talmaciu si Resinariu;) iara la adunarea din Clusiu 1865, si astadi la diet'a din Pest'a chiaru voindu sa aléga nu potu nici bateru cu unu deputatu reesi, — nu se va privi cá unu actu de neomagialitate séu neolialitate fiindu ca credinti'a Romániloru cátra tronul si patria este destulu de cunoscuta. —

Si ne rogámu asiá-dara cá laudabil'a comissiuue electorala sa binevoiesca a aduce acésta dechiaratiune a nóstra la pré inalt'a recunoscintia a Maiestatei Sele pré induratului nostru Imperatu si mare Principe, — cáruia totudeun'a vomu remána cu omagialitate credinciosi si supusi. —

Saliste 1 Martiu 1866. In numele tuturor alegatoriloru din scaunulu Salistei.

Inca ce-va despre alegerile din comt. Albei super.

In privinti'a alegerii adou'a de deputatu pentru cerc. inf. alu comitatului Albei de susu primimu urmatorea incunoscintiare?

Sambeta adeca: in 10 Martiu a. c. pre la 4 ore dupa amedi trecendu prin Bui'a amu primitu sciri, ca unu domnu a umblatu prin tote satele unui cercu, si au adonatu pre toti romanii cu censu de 8 fl. 40 xr., li-a datu beuturi, li-au tramisu carausi, ba li-a datu si cate 1 fl. Dumineca in 11 Martiu i-a adonatu pre toti in Bui'a, si de acolo au plecatu cu toti romanii nostri pre valea Buiei in josu catra Sieica mare spre a-si lua calea catra Ebesfaleu, locul alegerei de deputatu dietale, ducendu cu sine stegu de unia. Vedi! acum sciu ca s'a dusu romanii la alegeri, nu ca in rendulu trecut, candu amu fostu sa alegemu pre D. Romanu!

Aru fi de doritu, deca cine-va si-aru lua stenele a descrie fidelu totu decursulu alegerei acesteia, ca sa avemu ocazione a petrunderi mai aduncu in caracteristica vietiei constitutionale. X.

Alegerea de deputatu in comit. Hunedórei.

Comitatulu Huniadiloru, leaganulu corviniloru ore se mai pote numi vatra a atatoru sute de mii de romani, de dupa reprezentatiunea de adi? Ore se mai contamu la intorcerea atatoru familii nobile perdute pentru natiune? Ore se mai speramu vreunu momentu candu fratii magiari se fia drepti?!

Culpabila ignorantia, si obsacrantismulu sfasiatoriu de anime ce au semanatu si cultivatu portatori civilisatiunei moderne, fii urzitoriloru de dreptulu istoricu la o multime de familii nobile de natiunea romana, nu ne indreptatescu a mai spera candu-va sub impregiurari ca cele de adi, a ajunge scopulu ce urmarimu!—Candu o mana de magiari cu promisiuni desierte, si totu felifulu de mijloce iertate, si neiertate, seducandu aceea nobilime seraca si ne-capabile, voru a dovedi inaintea cui? ca acestu comitatu ce numera aproape la 200, mii romani—si abia vro 4 mii magiari—e reprezentatu prin doi ablegati magiari de colorulu ultraistiloru—si nici unu romanu! Dumniatoru sciu cine i-au alesu, si credu ca nu voru cere dela noi sa li documentamu, ca densu reprezenta abia vro cate-va comune de nobili, si nici de catu pe romanii ce facu majoritatea absoluta in comitatu, caci din reprezentantii celoru 300 de sate, si dintre censalisti, lu intrebamu noi, sa aiba bunatate Dlu deputatu alu nobililoru a ni spune, carii l'au ingreuiatu cu misiunea?—pe candu noi scimu ca nici unulu!

Vedeti Dloru ce face o lege nedrepta? Ca o majoritate a locuitoriloru remane cu totulu nerepresentata, pe candu cei 4 mii de nobili suntu reprezentati prin doi deputati!

Din aceste se potu convinge dinpreuna cu scriitorulu articulu din „Kol. Közl.“, ca alegatorii romani in 63 n'au sciatu de exista unu fondu disponibilu a ministrulu Schmerling, si ca in 66 amenintariile feliurite nu i-au spariatu intru nimicu, ear vinarsulu impartitu din generositatea Dlu candidat—afara de familiile cele nobile, pe cari le-au dedatu Dumniatoru spre acesta coruptiune din tempii de aur a constitutiunei avitice—nu si-au castigatu alti inchinatori!

Aru fi o virtute candu aru recunoste; si credu ca aru fi acumu si tempulu a prevedea ca acestu modu de generositate a Dloru candidati e numai spre demoralisarea poporulu, si inca a poporulu nobilu din mijloculu caruia multi din Dloru au esitu, si au trecut acolo unde suntu si ii vedemu astadi.

In 63 de vreti sa fiti drepti, trebuie sa recunosceti ca n'au fostu nici o coruptiune, nici o amagire, caci aceia cari au votatu atunci pentru romani au ramas constanți ca soldatulu pusu la santinela, ear acestia ce v'au alesu astadi, si atunci—cati au avutu dreptulu dintre ei—totu pentru Dvostra au votatu—numai catu atunci legea de reprezentatiune era asiediata pe principiulu celu sacru alu egalei indreptatiri, pe candu astadi capriciosulu dreptu istoricu au resturnatu principiulu acel'a divin—si reprezentatiunea e redatu fiiloru nobililoru, ce-si aroga drepturi castice, spre a-si pute cumpera opinci din banii ramas dela vami, finanti, si alte greutati cari dupa ei, au se remana ca in trecut proprietate perpetua a bietulu tieranu.—

Oh santa dreptate! Candu va veni imperatia ta?!

Vedeti Dloru! aceste suntu amagiri, nu cele din 63. Candu bietulu Preotu romanu numai de spunea in poporu numele candidatulu, indata se infera cu numele de agitoru, si mai seie Ddieu ce! pe candu in 66 suntu iertate tote agitariile si candidatulu are campu liberu ori ca ce mijloce a trage in partea s'a pe alegatori, facendu-se prin aceste meritatu inaintea adoratoriloru dreptulu istoricu, seu mai bine dreptulu suprematisatoriu.

Oonoratulu publicu cetitoriu si va aduce aminte de cele petrecute la 29/17 Ianuaru in adanarea comitetulu comitatensu dupa cele impartasite totu in acestu diurnalu, cum ni-au insielatu o partida—nu sciu a cui se o numimu,—care la alegerea pentru diet'a dela Clusiu si deluptase victoria—atunci candu noi vedindu-ne intr'o minoritate neconsiderabile in comitatu, n'amu voitu a ne demite la votare pentru impartirea ori remanerea unui cercu de alegere in comitatu—atunci d'cu ni-a incuragiatu a pasi la unu compromis votandu cu noi pentru doue cercuri, ca in cerculu dincoace se reesimu noi cu unu deputatu romanu, in carea sperantia ni-a animatu si in care propusu ni-a spriginutu

pana in diu'a alegerei 5 Martiu 21 Februaru—candu ne-au facutu sa ne desbetamu, sa ne desamagimu, audindu pre cei mai mari antagonisti, pronuntiandu numele cunoscutulu ultraista Makray Laizlo, de a carui nume mai inainte nici a audi nu voira.

Ca sa fia mai siguri de reusitu pe diu'a intai'a de alegere 5 Martiu au rendutu Comuna magiara Zseledintu carea din departare de 3 mile pe 6 ore diminetia se afla la locul de alegere—de-si acesta comuna era in unulu din cele trei cercuri procesuali renduite pe a dou'a di 6 Martiu; carea comuna in urmare compati-mirei escitate prin oratiunea unui „hös atyafi“, membrii comisiunei de natiunea magiara au fostu destulu de generosi a demite la votu acesta comuna inainte de tempu, carea au facutu celu mai bunu inceputu, urmandu-le tote comunele nobile ce au urmatu in aceea di—si inca nobili din regimentulu romanu de granitia, cari de-si voru dobandi dreptarile preavute, atunci de buna sema va trebui sa easa cu arma pe umeru la cordono, acolo unde sciu ei ca mergea, inainte de 48,—findu si acest'a unu dreptu a lor pe care l'au pierdutu in togmai ca iobagiuulu cele 3 zile in septamena.—noi dar astadi numai avemu nobili romani, afara de cei din opidulu Dobru'a, si cate va familii din giurulu Dobrei, caci ceilalti toti au desiertatu, si ai primi indreptu cu privilegiile ce-si insusiescu nici ca aru fi oportunu, romana acolo pana se voru desbraca de ele, caci natiunea romana nu da nimeru privilegii sugrumatoare de libertatea cetatieniloru.—Deputatii de astadi suntu ai acestoru nobili, dar nici decatu ai romaniloru din Comitatu cari toti pana la unulu au votatu pentru candidatulu romanu, carele intranesce in sine la vro 800 de voturi necumperate ci cu sinceritate concediute.

Vorbescu multi ca pe Dlu Makray l'aru fi costatu ce-va acesta popularitate... noi nu vrem sa scimu de aceea! Scimu si noi ca in mai multe locuri se adapau bietii nobili cu spiritulu vinarsulu si altele ca aceste, dar apoi aceste suntu virtuti, candu cine-va ajutara pe deapropele de l'aru si omori cu omenia; au mai si infricatu pe unde au potulu, numai cu aceste nu iau pté succesu. Scrisorea alaturata va pute convinge pre cei necredinciosi ca Dlu Makray si-au incercatu noroculu si intre reprezentantii comunelor, ca sa nu pota dice cine-va, ca la acestea nu aru fi avutu popularitate—dar sentiulu celu adeveratu alu poporulu nu se pote asiá desne ineca, si pe Iudu vendiatori ii proscrie spre osenda lor.

In modulu acest'a au decursu alegerea deputatulu in cerculu alegatoriu dealungulu Muresulu in Comitatu Hunedórei in tempu de 4 zile un'a dupa alt'a cu resultatulu in favorea fratiloru magiari, si cu caderea nostra—cei ce voru sci mai multe despre cele intemplete voru suplina acesta corespondintia neconsiderandu aci intru nimic'a cele intemplete si petrecute in cerculu Hatiegnulu unde numai atat'a scimu, ce era si de prevediutu, ca de deputatu au reusitu contele Kun Gothard iara nu Par'a carele nu sciu cum ajunse prin tote jurnalele de deputatu inainte de tempu. Caci Domni nostri au intorsu mantau'a, nu dupa ventu, ci ca sa li se vada imbracamintea de „Atila“ si ca sa nu li se pota imputa ca adi inca ca la diet'a trecuta adeveratii fii Arpadiani se preferaza in favorea unoru creatiuni de adi de eri intrati in soldatu lor sub nume de renegati.

Se fia convinsa aceea partida dela 29/17 Ianuaru ce si-au jucatu festa cu romanulu celu sinceru, ca mai multu nu-lu va duce pe ghiatia;—in zadaru se incerca a-si escusa insielatiunea prin aceea ca noi ne-amu candidat pe acel'a, cu carele ca nu consimte poporulu. Unu Moldovanu consiliaru de curte, ori altulu, tocmai asiá aru fi cadiutu precum au cadiutu Protopopulu de Craiova—celu putu ast'a e convingerea nostra, dupa cele ce le-amu vediutu.

Turd'a 8 Martiu. Comitatu pentru astringe ajutoriu pentru cei strimtorati de fomete de pe campia. Noi romanii din comitatulu Turdeci amu datu cerere la comitele supremu si indata amu si castigatu concessiune de a ne organiza intr'unu comitatu, care se aiba misiunea a misa tote fara intardiare spre a aduna mila si contribuii de prin totu locul si dela toti induratorii, spre a intinde unu ajutoriu temporiu sermaniloru cercetati de fomete de pe campia; si pentru ca activitatea nostra se nu fia tiermuriu numai intre romani, amu primitu in comitatu si unguri, pentru ca incoardarile nostre se aiba cu atatu mai bunu resultat. Noi in 1863 amu intinsu ajutoriu la cei cercetati de fomete in Ungaria singuru numai din comitatulu nostru cu vre-o 5000 ferdele de bucate si aproape la 1000 f., ear ajutoarele din tota tier'a voru fi suitu la dieci de mii de aceea si noi speramu, ca si Ungaria nu va da uitarei a ne intorce imprumutulu in nenorocire. Pericolulu e forte mare de a se saraci bietii plugari pentru totdeun'a, fiindca suntu constrinsi a-si vinde mosiele pe pretiu bagatelu, numai sa-si astempere fomete.

Fratiloru de prin tote unghiurile! Caus'a e si naturala, fiindca Campia e locuita mai tota de romani, aideti se dovedimu fratiloru nostri, comea simtimu dorere si compatimire naturala, pentru nenorocirile lor.

Se convingemu poporulu romanu, ca in fratii lor afla celu

mai securu spriginu in nenorociri. Déca sunteti capitalisti alergati cu o parte din prisosulu Dvóstre cu imprumutári pe ipoteka de pamentu destulu desigura si sa ne indemnámu unii pe altii a intinde ajutoriu tempuriu acestoru strimtorati de sórte. Comitétulu constá din 12 románi si 12 magiari, sub presiedinti'a comitetului S. b. Georgiu de Kemény, vice presiedinte Alesandru Szigethy, — Dr. Ioanne Ratiu notariu si Nic. Nagy, v.-notariu, Ioanne Campénu si Ladisl. Ratin. In sied. din 11 decise comitetulu a se tramite asta

Provocare la marinimitate!

Campi'a Ardélului, care altadata a fostu canaanulu tieiei, se lupta astadi cu cea mai mare fómete din cauza ca de vre-o 2—4 ani a avutu un'a recólta fórte rea.

Intru adunarea mijlóceloru spre alinarea acestei fómete s'a organisatu in comitatulu Turdei, de a cáruj juridictione se tine o mare parte a campiei, unu comitetu cu locuinti'a in Turd'a, care apelésa la simtiulu de umanitate si compatimire a tuturor locuitoriloru patriei, a confratiloru din Banatu si tier'a unгурésca, cá sa binevoiesca prin ori ce ajutórie a-si dovedi compatimirea cátra confratii loru muritori de fóme. Grabnic'a ajutorare a acestoru lipsiti e un'a intrebare de vietia atátu pentru presentu catu si pentru venitoriu.

Ajutórele banale se potu tramite ori deadreptulu, ori prin respectivele redactiuni la susatinsulu comitetu.

Numele tuturor ajutoritorulu se voru aduce la cunoscentia publica prin Gazetele patriei.

In urma suntu rogate tóte redactiunile a reproduce acést'a provocare in pretiuitelu loru foi.

Turd'a 11 Martiu 1866.

Comitetulu pentru lipsitii din campia comitatului Turdei.

„G. Tr.“

Dupa ce amu vediutu in tóte díuarele patriotice atare provocare nu amá întârdiatu si noi a dá locu celoru de mai susu in cestiunea ajutorirei celoru lipsiti si cu nrulu viitoriu vomu si publicá ajutórele depuse la acést'a redactiune.

Publicarea

Sumeloru incurse la fondulu Asoc. tranne dela siedinti'a Comitétului tinuta in 6 Fauru a. c. pâna la siedinti'a Comitétului din 6 Martiu a. c.

1) D. c. r. Capitanu in pensiué Ludovicu Romanu au tramesu la cas'a Asoc. tax'a de m. ord. pre an. 1865/6 in suma 5 fl.

2) D. Protop. si directoriu seminarié Ioane Hanea a datu la fondulu Asoc. o obligatiune urbariale tranne nr. 27,833, sunatória despre 100 fl. v. a. cu cuponii resp. dela 1 Iuliu a. c. facendu-se prin acést'a m. ord. alu Asoc. pre vietia.

3) D. Notariu din Poiana, Nicolau Ciugudanu a tramesu la fondulu Asoc. cá taxa de m. ord. pre an 1864/5 5 fl.

4) prin Rvd. D. protosingelu Nicolau Popea s'a administratu la cas'a Asoc 10 fl. v. a. anume: a) dela Rvd. D. protop. gr. or. in Dobr'a Nicolau de Crainicu tax'a de m. ord. pre an. cur. 1865/6 5 fl. v. a. b) dela D. Jude procesuale in Dobr'a Alessandru de Crainicu taxa de m. ord. pre an. 1865/6 5 fl. sum'a 10 fl. v. a.

Dela Secretariatulu Asoc. tranne române.

Sabiú in 6 Martiu 1866.

Publicatiune

privitóre la estradarea nóeloru filere de cuponi la obligatiunile de desarcinarea pámentului in Ardélu.

Cu prim'a Iuliu 1866 vine a sa esolví celu din urma cuponu alaturatu la obligatiunile de desarcinarea pámentului pentru Ardélu, prin urmare se arata necesitatea de a provedé aceste obligatiuni cu nóue filere de cuponi se aducu la publica cunoscentia urmatórele dispusetiuni:

1) Estradarea nóeloru filere de cuponi se incepe cu 1 Iuliu 1866.

2) Filerele de cuponi, se potu primí nu numai la cas'a fondului pentru desarcinarea pámentului din Sabiú, dara si in Vienn'a la Sectiunea II-a a casei centrale c. r. de statu (Cass'a pentru depozitele statului), mai incolo in casele provinciali, ce fungéza ca casele fundeloru pentru desarcinarea pámentului, si anume in Linz, Salisburgu, Gratz, Klagenfurt, Laibach, Innsbruck, Prag'a, Brünn, Troppau, Görz, Triest, Parenzo, Lemberg, Krakau, Czernovitz, Bud'a si Agram, in fine la cas'a provinciale c. r. din Temisiór'a, la casele feliali c. r. din Posionu, Siopronu, si Casiovi'a, si la cas'a colectiva c. r. din Oradea-mare.

3) Déca voiesce cine-va a primí filerele de cuponi dela 1 Iuliu 1866 incependu la cas'a fondului de desarcinarea pámentului din Sabiú, suntu spre acestu scopu a se produce la cas'a numita, obligatiunile in origine, si cas'a va estradá filerele de cuponi pe lângá

adeverintia de primire ne timbrate, déca in contr'a estradarei nu vá obstá vre-o pedeca, tot'odata in sa va face estradarea vederatu pe obligatiuni.

4) Déca voiesce cine-va a primí filerele de cuponi la vre-un'a dintre celelalte casse numite intr'alu 2-lea punctu, atunci dela 1-a Iuliu 1866 incependu suntu a se predá obligatiunile originali pe lângá o consignatiune scrisa in triplo la aceea casse, dela care voiesce a primí cuponi. Cass'a acést'a va pune pe obligatiuni clausula despre insinuarea fácuta, redandu obligatiunile respectivei párti, va requirá cass'a fondului de desarcinarea pámentului din Sabiú pentru tramitarea filereloru de cuponi, si primindu-le aceste, — déca nu vá obstá vre-o pedeca le va estradá respectivei párti pe lângá producerea din nou a obligatiuniloru originali si pe lângá o adeverintia de primire netimbrate si rebonificarea speseloru facute cu tramitarea filereloru, facendu-se estradarea filereloru de cuponi pe obligatiuni evidenta.

Tax'a se va demesuré pentru fia-care speditiune pelângá tax'a fundamentala nestramutavera de 15 xr., cu o jumetate din porto tarifale dupa pretiu.

5. De altmintrea acei'a, carii voiescu a-si primí filerele de cuponi la cas'a de depozitele statului din Vienn'a (Singer strase edificiu bancalu) se potu adressá la cass'a acum numita in restempulu dela 1-a Februarin pâna la finea lui Aprile 1866 pe lângá producerea obligatiuniloru, originali si a unei consignatiuni simple.

Prin insinuarea facuta in restempulu acést'a se dispenseza respectivulu dela platirea taxei defipta in punctulu alu 4-lea si estradarea filereloru de cuponi in urm'a insinuáriloru facute in restempulu susu amintitu se va incepe cu 1-a Iuliu 1866 pe lângá producerea din nou a obligatiuneloru originali si a unei adeverintia de primire netimbrate.

Daca insinuarea nu se face in terminulu de trei luni mai susu scrisu, atunci dela 1 Iuliu 1866 incependu au se aplice dispositiunile de sub punctulu alu 4-lea.

6. In privintia acelor obligatiuni, care se afla ipotecate séu depuse la banc'a nationale austr. privv. din Vienn'a ori la filialele acelei'a va ingrigí banc'a nationale, resp. filiala ei pentru castigarea nóueloru filere de cuponi, déca partid'a o va cere acést'a.

7. Pentru castigarea filereloru de cuponi la obligatiunile care se afla la comisiunile resp. la oficiele orfanali si in pstrarea la judecatorii, le sta de regula respectiviloru administratori ai averei, cáror'a si de altmintrea li se estradéza cuponi la tempulu de pletire in voia de a-si esoperá tempurariu estradarea obligatiuniloru depozite spre scopulu de a castigá filerele de cuponi cele nóue resp. de a face insinuarea prescisa; numai in privintia acelor obligatiuni si anume acelor'a care se afla in Ardélu in depositu, a cáror'a cuponi la tempulu platirei s'au obicinuitu a se realisá de cátra oficiele depositari suntu oficiele aceste indatorate a mijloci estradarea filereloru de cuponi la cas'a fondului de desarcinarea pámentului din Sabiú pe lângá producerea obligatiuniloru originali.

8. Blanquettele pentru consignatiuni se voru estradá la respectivele casse gratis.

Dela cancelari'a reg. tansilvano-aulica.

Nr. 9—3

Concursu.

Pentru intregirea statiunei vacante de invatiétoriu din Furlucu in Comitatu Carasiului, protopresbiteratulu Lugosiului se escrie prin acést'a concursu.

Cu acést'a statiune suntu impreunate urmatórele emolumente anuale:

In bani gat'a 52 fl. 50 xr. v. a. in naturale: 10 metrete de gráu, 10 metrete de cucuruзу 50 ponti de lardu; 50 ponti de sare, 8 ponti lumini, 8 orgii de lemne, 4 pentru invatiétoriu 4 pentru scolari si 2 jugere de pámentu.

Doritorii de a ocupá acestu postu de invatiétoriu voru avé a-si inzestrá petitiunile loru concursuale timbrate cu estrasulu de botezu, cu atestatele despre absolvirea cursului pedagogicu in institutulu preparandialu din Aradu, despre servitiulu de pâna aci si despre portarea loru morala si politica, si a le substerne Venerabilului Consistoriu alu diecesei Caransebesiului pâna in 10 Martiu a. c. calendariulu vechiu.

Din siedinti'a consistoriala tinuta in Caransebesiu la 3 Fauru 1866.

Burs'a de Vienn'a.

Din 5/17 Martiu 1866.

Metalicele 5%	62 25	Actiile de creditu	139 40
Imprumutulu nat. 5%	62 85	Argentulu	101 90
Actiile de banca	724	Galbinulu	4 89 ⁵ / ₁₀

In dreptare. In nr. 17. col. 1. sir. 7 dupa „decátu“ in unele esemplare au remasu cuvéntulu „parerea“ afara; la § 23 din prot. Asoc. e de a secreti 423 f., nu 42 f.

Redactoru respundiatoriu Nicolau Cristea.

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.